

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

Update: Uitwerking maatregelen vullen gasopslagen

4 april 2022

Inhoudsopgave

1. EU-verordening en gevolgen voor Nederland
2. Focus op gasopslag Bergermeer en uitdagingen
3. Maatregelen om gasopslag Bergermeer concreet te vullen
4. Financiële consequenties
5. Tijdslijnen en te nemen besluiten

Annex:

- Slide 6: Maatregelen die niet nader worden uitgewerkt
- Presentatie van extern adviseurs Kyos (voor nadere details)

1. Consequenties EU-verordening voor NL

- › Samenvatting EU-verordening
 - Lidstaten worden verplicht te zorgen voor vullen gasopslagen: 80% per 1 november 2022; 90% in latere jaren
 - Kunnen daar zelf verder invulling aan geven, maar EC kan vullen volgens vooraf aangegeven 'vulroute' afdwingen
 - Vullen opslagen dient ter leveringszekerheid van Noordwest Europa → solidariteit
 - Lidstaten met veel opslagcapaciteit t.o.v. nationaal verbruik (w.o. Nederland) worden geconfronteerd met hoge kosten
 - Lidstaten met geen opslagcapaciteit worden geacht deel kosten te dragen, maar niet duidelijk is volgens welk mechanisme
 - Lidstaten met relatief weinig opslagcapaciteit blijven buiten beschouwing
 - Verder: certificering van partijen uit derde landen die opslagen (deels) in handen hebben, onduidelijk of het gebruikersrechten Gazprom raakt
 - Verwachtingen en inzet EZK/Nederland in onderhandelingen
 - Steun voor gedachten en doelstelling voorstel om opslagen te vullen
 - Kostenverdeling belangrijk punt voor Nederland

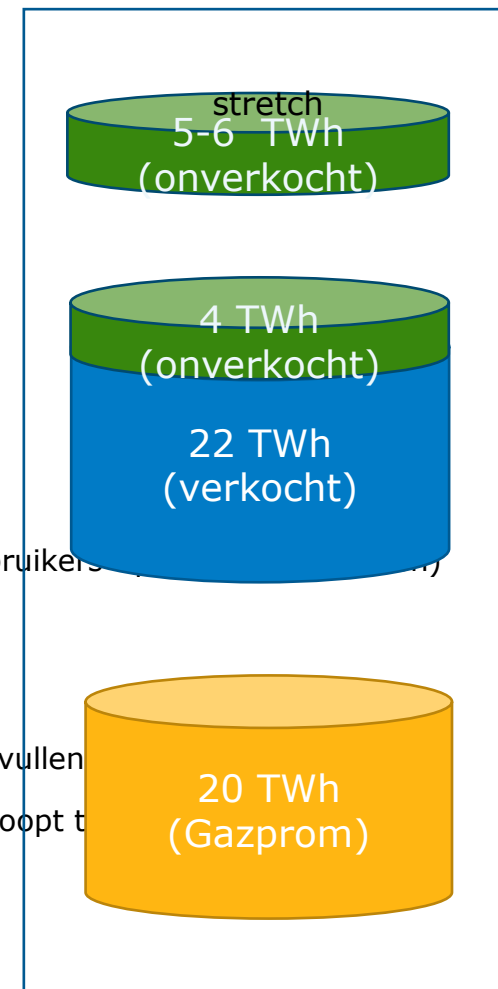
- › Vertaling EU-verordening: maatregelen nodig om gasopslag Bergermeer dit jaar te vullen tot ca. 68-88%¹
 - NL heeft verschillende opslagen; 80% vulgraad voor 1 november a.s. is een geaggregeerde doel over alle opslagen
 - Verschillende opslagen gaan naar 100% en short- en multicycle opslagen blijven wat Nederland betreft buiten beschouwing (want andere functie en vulpatronen dan seizoensopslagen)
 - Daarmee resteert: focus op en uitdaging van ca. 68-88% voor Bergermeer

1) Totaal relevante opslagcapaciteit: Norg 6bcm, Grijpskerk 2,4bcm, Alkmaar 0,5bcm, Bergermeer 4,7-5,3bcm. Totaal 13,6-14,2bcm. 80% vulgraad komt neer op 10,9-11,4bcm. Verwachting vulstand 1/11/2022: Norg 4,8bcm, Grijpskerk 2,4bcm, Alkmaar 0,5bcm. Geeft voor Bergermeer een doel van 3,2-3,7bcm op 1/11/2022. Dit komt neer op ca. 68%. Verwachting is dat Grijpskerk op 1 oktober al vol zit, maar direct weer deels leegloopt naar 63% op 1 november. Indien Grijpskerk zoals per 1 oktober wordt meegenomen in de berekening dan is de vereiste vulgraad voor Bergermeer 68%. Indien de lagere vulgraad per 1 november wordt meegenomen dan stijgt de vereiste vulgraad van Bergermeer naar 88%.

2. Bergermeer: overzicht en uitdagingen

- › Totale capaciteit: 46TWh¹
- › Opslagcapaciteit onder te verdelen in 3 delen:
 1. Capaciteit reeds verkocht aan marktpartijen: 22TWh
 2. Nog niet verkochte capaciteit: 4TWh (+ evt. extra 5-6TWh stretch volume)
 3. Capaciteit waarop Gazprom gebruikersrechten heeft: 20TWh
- › Vulgraad van ca. 68-88% betekent 30-40 TWh gevuld op 1 November 2022
 - 26TWh uit delen 1 en 2 (verkocht + nog onverkocht capaciteit)
 - 4-14TWh uit deel Gazprom + stretch als back-up (deels op interruptible basis, of wel in deel waarop al gebruikersrechten zijn)
- › Uitdagingen:
 - Verleiden marktpartijen tot vullen; vullen immers nu niet economisch
 - Gazprom gedeelte: vinden van geschikte (aangewezen) partij die deze capaciteit op interruptible basis wil vullen
 - Oplossingen zullen ondersteuning van de huidige eigenaar van Bergemeer TAQA vereisen. Samenwerking loopt t

¹⁾ 5-6TWh extra mogelijk onder 150bar vergunning

3. Vulgraad behalen via 2 maatregelen

Om het doel van de vulgraad van ca. 68-88% voor Bergermeer voor dit jaar te behalen worden onderstaande 2 maatregelen momenteel uitgewerkt. Maatregelen voor latere jaren worden later nader uitgewerkt (zomer 2022)

1. Subsidieregeling (via tendersystematiek), voor vulseizoen 2022

- Subsidie die meebeweegt met de zomer-winter spread én precies genoeg vergoedt om het voor marktpartijen rendabel te maken om gas op te laten opslaan (maar zonder overwinsten)
 - In de tender geven partijen aan welke opslag/afslag ze t.a.v. de spread nodig hebben om op te willen slaan
 - Focus op deelname tender van zoveel mogelijk verschillende marktpartijen (idealiter die nu al opslagcapaciteit hebben in Bergermeer)
 - Handig want gespreide inkoop en verkoop, snel want overeenkomsten tussen partijen en TAQA zijn er al gedeeltelijk
- Voordeel: Regeling zorgt voor marktwerking, geen overwinst voor partijen en risico's en kosten zijn goed in te schatten door de deelnemende marktpartijen
 - Risico is dat marktpartijen voor laatste percentages hoge subsidies vragen: oplossing is subsidieregeling te limiteren vanaf bepaald bedrag en overige capaciteit door aangewezen partij te laten vullen

2. Aangewezen partij: Noodzakelijk instrument om voldoende opslag te garanderen: aangewezen partij die handelt namens de Staat

- Voor vullen van het deel waarop Gazprom gebruikersrechten heeft is subsidie geen optie. Om dit deel (gedeeltelijk) toch te vullen, is aangewezen partij nodig die vult (en leegt) als Gazprom dit niet doet. De handel hangt dus af van acties Gazprom, tussen nu en 1 april 2023.
 - Aangewezen partij vult ook op interruptible basis het niet-Gazprom deel dat niet wordt gevuld onder subsidieregeling, aangewezen partij heeft "stretch volume" achter de hand om acties van Gazprom te kunnen absorberen
- Aangewezen partij handelt in de gasmarkt op rekening van de staat;
 - Vereisten: (i) Geen tegengestelde belangen, (ii) ervaren, betrouwbare en solide gashandelaar die aanzienlijke volumes kan aan- en verkopen, en (iii) marktkennis en kennis van storage optimalisatie is essentieel, (iv) voldoende liquiditeit en kredietwaardigheid (of vergt mogelijk ondersteuning overheid)

4. Financiële consequenties

- › Kosten subsidieregeling (26TWh) tegen huidige prijsniveaus ca. €260 miljoen, maar hangt af van marktprijzen tussen inwerkingtreding regeling en 1 november a.s.
 - Belangrijk: compensatie is geen winst voor marktpartijen, maar nodig om gas inkopen en later verkopen aantrekkelijk te maken. Meebewegend compensatiemechanisme heeft ook als (positief) gevolg dat geen compensatie wordt gegeven indien opslag spread weer positief wordt
- › Kosten aangewezen partij (voor vullen Gazprom-deel van ca. 4-14TWh) is onzekerder; voorzichtige inschatting is ca. €30-300 miljoen
- › Europees mechanisme op kosten lidstaten te verdelen zal op zich laten wachten tot ná de uitvoering van maatregelen gericht op huidige vulseizoen
 - NB. Wetgevend voorstel CIE bevat hier bouwstenen voor maar die zijn onvolledig en nauwelijks uitgewerkt. Gaan ook voorbij aan weglek effect naar niet EU-lid VK

5. Tijdslijn en besluitvorming

- > Tijdslijn is zéér krap
 - Vullen gasopslag Bergermeer moet uiterlijk 1 juni a.s. aanvangen, vullen moet dan op volle snelheid
 - Vulseizoen is 1 april jl. reeds gestart, zouden nu al moeten vullen op 2/3 van de maximale snelheid om vulgraad te halen
- > Subsidieregeling: marktpartijen moeten tijdig in staat worden gesteld om te kunnen handelen, besluitvorming overheid daarom als volgt (**voorlopig**):
 - Subsidieregeling uiterlijk vaststellen in de MR van 22 april a.s., met aansluitend Kamerbrief (vergt een incidentele suppletoire begroting)
 - Subsidieregeling (tender) moet uiterlijk in de week 25 april geopend worden (door RVO, vergt snel handelen RVO), met aansluitend communicatie richting marktpartijen op de dag van sluiting
 - Marktpartijen aan het werk in de week van 2 mei a.s. aan de slag: vergt dat we regeling en voorwaarden (informeel) consulteren bij marktpartijen, parallel aan besluitvorming overheid
 - Huidige eigenaar van Bergermeer TAQA voert al discussies met marktpartijen (= constructief en wenselijk)
- > Aangewezen partij:
 - Onderhandelingen en taakformulering aangewezen partijen zal parallel aan subsidieregeling moeten starten, mogelijke opdracht verstrekking in mei 2022
 - Concrete invulling taak (en volume) hangt af van uitkomsten en interesse bij marktpartijen voor de subsidieregeling
 - Tijdig vinden juiste partij en onderhandelen opdracht: voorlopige kandidaten zijn EBN, Gasterra of Gasunie (of evt. samenwerkingsverband), Gesprekken zijn zeer constructief
- > Randvoorwaarden en stakeholders:
 - Succes hangt af van voortvarende en positieve samenwerking met (en input van) alle stakeholders (w.o. TAQA, EBN, Gasunie, Gasterra, marktpartijen, ACM, RVO)
 - Belangrijk om MFIN en ambtelijke FIN mee te nemen in proces en tijdig overeenstemming te bereiken (ook over incidentele suppletoire begroting en spoedbehandeling)

Annex: overige opties

- › Achter de hand houden we een verplichting op gasopslag Bergermeer zelf (eigenaar is TAQA)
 - Verplichting via wettelijke taak, maar vergt naast wetvoorstel ook een op voorhand uitgewerkte compensatieregeling, zodat ze direct meewerken en we geen tijd verliezen
 - Verplichting is daarmee ook niet goedkoper en kan langer duren, dus voorkeur voor subsidie in (positieve) samenwerking met marktpartijen (incl. TAQA)
 - TAQA heeft ook financieel voordeel van huidige situatie doordat ze korting krijgt op transporttarieven (waarde ca. €15-20 miljoen per jaar)
- › Opties die zijn verkend maar reeds zijn afgevallen voor de korte termijn
 - Verplichting op gasleveranciers/afnemers is voor de korte termijn in beginsel geen optie (want vergt o.a. wetsvoorstel). Komt wel in beeld voor latere jaren.
 - Verplichting zou berusten op Nederlandse partijen, maar dit zijn niet perse de partijen die het nodig hebben (soms zelf goed geregeld)
 - Moeten dan alsnog compensatie(regeling) bieden, maar dit duurt (naast wetsvoorstel) te lang om te op voorhand te onderhandelen met een dergelijke grote groep

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat